

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בניסיונות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת ויקהל פקודי – החודש

בס"ד, עש"ק פרשת ויק"פ
כ"ח אדר תשפ"א – שנה י"ב גליון תקנ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש	ר"ת
5:09	6:22	7:03
5:24	6:24	7:00
5:41	7:00	7:12
5:38	6:57	7:09

מכריכים חודשי. מולד ניסן: יום מוצ"ק טע"ג 5 703 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו'.

שִׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַהוֹי"ה כָּל הַעֲשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמֵת (לה א-ב).

שבת, משום שבמשכן היה מותר לחלל את השבת כדי להקריב את כל הקרבנות, רואים שהמשכן הוא יותר גבוה משבת.

ולפי זה מיושב שפיר מדוע כתוב אצל עשיית המשכן ציווי על שמירת השבת, לרמוז שעל ידי המשכן ניתוספו בחזרה חלקי הנשמה שנסתלקו מבני ישראל ע"י מעשה העגל, כמו שמתוספים בשבת קודש לכל אחד נשמה יתירה, וגם הרי מקבלים בשבת בחזרה כל אחד ואחד הכתרים שנימלו מהם.

והתיקון השני למעשה העגל העונש מיתה מרמז תיבת 'ויקהל', והביאור בזה שכתוב 'סר צלם מעליהם' וגו' (במד"ב י"ט), והרמב"ן מפרש שם, ומביאו הרמ"א בהלכות הושענא רבה (סימן תרס"ד ס"א) שיש סימן בצל הלבנה בליל הושענא רבא שיקרא לו או לקרוביו באותו השנה ע"ש. ומבאר מרן האר"ז ל' בשער הכוונות (פסוק דרוש ז) שיש שלשה מיני צלמים לאדם, כנגד שלשה מלויים שיש בשם אהי"ה דיודין ההין אלפין, ומבאר שם שהצלם האחרון שהוא שם אהי"ה במלוי ההי"ן כזה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, הוא המקשר בין הרוחניות של האדם שזה הנשמה, לבין הגשמיות של האדם שזה הגוף ע"ש. ולכך ידוע מהצדיקים שאם היה בא הזכרת חולה שיש בו סכנת חיים, היו הולכים למבול במקוה, משום שמקו"ה בני" שם אהי"ה במלוי ההי"ן, והיו מכוונים לקשר את הרוחניות הנשמה לגשמיות של האדם.

ולפי זה מיושב שפיר מדוע כתוב כאן הלשון 'ויקהל', כי תיבת 'ויקהל' בני" השם אהי"ה במלוי ההי"ן המקשר בין הרוחניות להגשמיות של האדם, לרמוז שעל ידי המשכן נתקן הפגם שנעשה ע"י מעשה העגל שפסקה זוהמתו, עד שיהיה התיקון השלם שאז יהיה 'בלע המות לצח' (ישעיה כה ח) בב"א.
רעוא דרעיון תשנ"ט לפ"ק

הקדושה על בני ישראל, מחזיר משה רבינו הכתרים לכל אחד ואחד מישראל, וכל אחד ואחד מקבל לפי קדושתו ע"ש. ובפשטות הענין של הכתרים הם חלקי אורות של הנשמה, שמאירים לנשמת האדם, כדי שיהיה להם הבנה ודבקות בתורה ומצוות.

ועוד מבואר בוזהר הקדוש (ח"ב קצד). עה"פ 'זיתנצלו בני ישראל את עדים' שבשעה שעמדו ישראל בהר סיני נסתלק הפגם של עה"ד ונתבטל העונש של מיתה, ובשעה שעשו העגל חזר כבתחילה העונש של מיתה. וז"ל: כד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם ללהוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא, וקאים חובה דפגימו דא בסיהרא, עד דקיימו ישראל כמורא דסיני, כיון דקיימו ישראל כמורא דסיני, אתעבר ההוא פגימו דסיהרא, וקיימא לאנהרא תדיר, כיון דחבו ישראל בעגלא, תבת סיהרא כמלקדמין לאתפנמא, ושלטא חויא בישא, ואחיד בה ומשיך לה לגביה, ואתפגימת.

ולפי זה יוצא, שהתיקון שבא ע"י עשיית המשכן הוא על שני דברים, אחד להחזיר את חלקי הנשמה שהם הכתרים שנסתלקו מבני ישראל. והשניה עונש המיתה.

והביאור בזה שזה אמרו חז"ל (ילקו"ש שמות רמז תיט) שאהל מועד שעשה משה במדבר הוא כנגד מעשה בראשית. וכן אמרו במסכת ברכות (נה ע"א) יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנברא בהם שמים וארץ.

ואם כן כמו שרואים בחז"ל (ביצה מז.) שבשבת קודש נותן הקב"ה באדם נשמה יתירה כל אחד לפי מדרגתו, ובפרט לפי מה שאמרנו בשם מרן האר"ז ל' שבשבת מחזיר משה רבינו הכתרים לכל אחד ואחד מישראל, ואם כן גם על ידי עשיית המשכן נתוספו לכל אחד ואחד חלקי נשמה, ולכאורה יש לומר שהחלקי נשמה שנתוספו להם ע"י המשכן הוא יותר גבוה משל

הנה צריך לדעת למה רק במצות שבת כתוב בה הלשון 'ויקהל', ומה נשתנה משאר פרשיות שבתורה, ודרשת חז"ל ידוע (ילקו"ש רמז תח) שאמרו, שמתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה 'ויקהל' אלא זאת בלבד, אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות, ודרוש לפניהם ברכים הלכות שבת וכו'. ועוד צריך להבין מדוע כתוב באמצע פרשת מלאכת המשכן ציווי על שמירת השבת, ועיין ברש"י שתיקן, שבא לומר שאינו דוחה את השבת.

ואפשר לומר שהרי כאן מדובר אחרי מעשה העגל, כמו שפירש כאן רש"י שהיה למחרת יום הכיפורים, ולזה פירש כאן הוזהר הקדוש (ח"ב קצה). וז"ל: ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וגרמו לון לישראל מותא וקמולא, אמר קודשא בריך הוא, מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסמרא דישראל בלחודייהו, מיד 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל' וגו', וכתוב בתריה 'קחו מאתכם תרומה ליהו"ה' מאתכם ודאי, ולא כקדמותא דכתיב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' (לעיל כה ב).

והנה מבואר בחז"ל (שמו"ר נא ח) שהמשכן היתה תיקון לחטא העגל, וז"ל: אמר הקב"ה יבא זהב המשכן ויכפר על זהב העגל, אמר הקב"ה לישראל, בשעה שעשיתם את העגל הכעסתם אותי ב'אלה אלהיך' (לעיל לב ד), עכשיו שעשיתם המשכן ב'אלה' (לה כא) אני מתרצה לכם.

והנה אצל מעשה העגל כתוב 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב' (לג ו), ודרשו חז"ל במסכת שבת (פח ע"א) מובא ברש"י שם, שהם הכתרים שניתנו להם בחורב כשאמרו נעשה ונשמע, וכולן זכה משה ונמלן וכו'. וזה ידוע מכוונת האר"ז ל' על 'ישמח משה' (שער הכוונות דרוש קבלת שבת קודש ד"א) שמושה רבינו הוא עבד נאמן, שבשבת קודש שאז שורה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה לַעֲשׂוֹת
אִתְּם (לה א).

הנה מוכאן למדו חכמו"ל (שבת ז). הל"ט מלאכות
שאסור לעשותם בשבת מן תיבת אל"ה מספר
ל"ז ועם הגימ"ל אתוון אל"ה הם מספר ל"ט.
וקשיית המפרשים ידועה כי הול"ל 'שלא לעשות
אתם'. אלא הנראה לומר, דהנה ידועים דרשת
חכמו"ל (ילקו"ש רמז תח) על ויקהל משה את כל עדת
בני ישראל שבשבת צריכין להקהיל קהילות לדרוש
ברבים, כי בכל השבוע טרודין המה בני"מ במו"מ
ובמלאכה, ובשבת צריך החכם לדרוש ברבים לעם
ד' דרכי ד' את הדרך אשר ילכו בה והמעשה אשר
יעשו, וא"כ הוי כאלו הולדים ונקראו בניו, שהרי
אחו"ל (פנהרין צט): כל המלמד את בן חברו תורה
כאלו ילדו. וזה מרמז הפסוק כאן ויקהל משה את
כל עדת בני ישראל היינו לרמז שיש להקהיל
קהלות בשבת, ויאמר אליהם אלה הדברים אשר
צוה הו"ה לעשות אתם לברוא אותם את בני
ישראל, כי ע"י התורה הוי כאלו ילדם.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא
וְכָל חֶכֶם לֵב כָּסֵם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר
צִוָּה הוֹי"ה (לה י).

ויעשו תלת רפין בשוא [שהו"ו בשוא הנקרא רפין].
יבאו ביחודים עליונים, וביחוד קבה"ו, אח"כ
ויעשו ג"כ לפי הפשטות יעשו בעולם, ויחור ויעשו
בעולם התחתון, וימשיכו מעשיה לעשיה עד עולם
התחתון. וכן 'ויעשו בני ישראל את הפסח' (במדבר ט
ב) מעשיה לעשיה, עד שימשיכו את האור והיחוד
עד למטה. [וכן] (שמות ה ט) 'תכבד העבדה על
האנשים' אעפ"כ 'ויעשו' ויחור ויעשו, או בודאי
'ואל יעשו דבריו שקר' של ערב רב, מטעי עלמא,
מנהיגי שקר, אבל כסיל לא יחפוץ כי אם בהתגלות
לבו, אבל העובד מתוך צער וטרור וגלות, מוכמח
לו שאל ישעה דבריו שקר של מטעי עלמא. וכיוצא
בו דרוש וקבל שכר את כל רפיין, כמו שדרשו חו"ל
(ב"ר סו ג) יתן ויחור ויתן, בארנהו במקומו.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא
אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל
פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן
אֲהֵרֹן תַּכְּתֹּו (לה כא).

צריך להבין למה כתוב ב' פעמים 'המשכן משכן'
ועיין מה שפירש בזה רש"י ז"ל. והנראה לומר
שזה ידוע מחכמו"ל (מנחות קי). שכל זמן שבית
המקדש היה קיים, היו מביאים קרבנות להקריב,
ובפרט על חמאים שעבר האדם היה מקריבים
חמאת, והשכינה היה שורה שם בכל עת, והכהנים
היו עובדים שם בקדושה ובטהרה. אבל בעוה"ר

כאשר חרב בית המקדש וא"א להקריב שום קרבנות,
או 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע י ג) שכל העוסק
בתורת עולה כאילו הקריב קרבן עולה, וכמו כן
חמאת ושלמים ואשם, שהכול מתכפר ע"י
התורה"ק. וזה מפרש הפסוק אלה פקודי המשכן
שמרמזו על זמן של חורבן בית המקדש כמו שפירש
רש"י כאן שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של
ישראל. או נשאר לנו 'משכן העדות' העדת נקראת
התורה"ק כמ"ש 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי'
(תהלים יט ח), שהתורה"ק הוא במקום המשכן,
ממילא מיושב שפיר למה כתוב שתי פעמים המשכן
משכן. אשר פקד על פי משה שהכל היה ע"י
שליחו הנאמן משה רבינו ע"ה. עבודת הלוים לוי
הוא לשון דבקות והתחברות כמ"ש 'הפעם ילוח
איש אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו
לוי' (בראשית כט לד). ביד איתמר בן אהרן הכהן
שצריך ג"כ להתחבר לתלמידי חכמים, ללמוד מהם
מדות טובות וקדושה של אהרן הכהן, כמו שאמרו
חו"ל במסכת אבות (פ"א מ"ב) הוי מתלמידיו של
אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות
ומקרבן לתורה.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא
וַבְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוֹדָה עֲשֵׂה
אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה אֶת מֹשֶׁה (לה כב).

הכתוב בא לומר לנו שבצלאל היה בו הכח להעלות
את שלשה עמודי עולם, תורה עבודה
וגמילות חסדים למעלה בשלימות, ולהוריד במקומם
למטה שלשה דברים בנים חיים ומוזנא, כדי להשפיע
שלשה אלה למטה לבני ישראל. כי בצלאל מרמזו
לגמילות חסדים, בצ"ל א"ל, בחינת 'חסד א"ל כל
היום' (תהלים נב ג), ובצ"ל הוא מלבוש לכל שאר
חסדים טובים, כנודע מיומם 'צוה ה' חסדו, דאזיל
עם כלו יומא, כדי לשמרם, כדאיתא בפרע"ח (שער
הלולב פ"ג) ע"ש. בן אורי אתוון או"ר י, אור החכמה,
ואמרו חו"ל (ב"ר מד ז) נובלות חכמה של מעלה,
תורה. וכמ"ש 'תורה אור' (משלי ו כג). בן חור הוא
לשון חירות עולם הבינה, חמשים שערי בינה, ששם
עיקר החרות עולם, והוא עיקר עבודת ישראל, לבוא
למדרגת חירות עולם, על ידי תשובה שלמה, וזה
עיקר התשובה ועבודה לחירות עולם. ועוד כבר
כתבתי, בן חור עולה ס"ג וקנ"א, שהוא בכינה,
כנודע. ועבור שלשה דברים אלה שהעלה בצלאל,
הוריד אח"כ 'למטה יהודה' לבני ישראל שלשה
במקומם, היינו בנים חיים ומוזנא לכל ישראל
הקדושים, והוא היה מחמת גודל דביקותו בהקב"ה,
כמעט כמו משה רבינו ע"ה. והוא עשה בצלאל את
כל אשר צוה חיבר, הו"ה את משה והבן.
'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וַיִּתֵּן אֶת הַשְּׁלֶחַן בְּאֵהָל מוֹעֵד עַל יַד הַמִּשְׁכָּן
צִפְנָה מַחוּץ לַפְּרָכֶת (מ כב).

רצה לומר אהל מועד הוא אהלה של תורה, כנודע
מרז"ל (רש"י שמות לג ז). נמצא שזהו שאמר
הכתוב ויתן את השלחן באהל מועד היינו שתלמוד
על השלחן בתורה הקדושה, אז יהיה השלחן הזה
דקדושה בבחינת 'זה השלחן אשר לפני הו"ה'
(יחזקאל מא כב), כדאיתא בוהר (תרומה קנג). שלחן לא
איצטרך למהוי בריקניא, ושלחן דלא אתמר עליה
מילי דאורייתא, עליה כתיב 'כי כל שלחנות מלאו
קיא צואה בלי מקום', ואסור לברכא על היא
שלחן, מ"ט, בנין דאית שלחן ואית שלחן, שלחן
איהו דקא מסדרא קמיה דקב"ה לעילא, ואיהי קיימא
תדיר לסדרא ביה פתגמי אורייתא ולאכללא ביה
אתוון דמילי דאורייתא, ואיהו לקיט לון לגביה, וכליל
כלהו בגויה, ובהו אשתלים וחד, ואית ליה חדה,
ועל שלחן דא כתיב 'זה השלחן אשר לפני הו"ה',
לפני ה' ולא מלפני הו"ה. שלחן אחרא אית דלא
אתיהיב חולקא דאורייתא, ולית חולקא בקדושה
דאורייתא, שלחן הוה נקרא שלחן קיא צואה, ודא
הוא בלא מקום, דלית ליה חולקא דקדושה כלום,
והוא שלחן דמעוא אחרא, ולית ליה בהאי שלחן
חוקלא דאלהא עלאה, אבל שלחן דאתמר עליה
מילי דאורייתא, קב"ה נמיל היהו שלחן, ושוי ליה
לחולקיה ע"כ.

לזה אמר ויתן את השלחן באהל מועד באהלה
של תורה. על ידך המשכן צפונה ר"ל כאן אמר
מעם על הג"ל, כלומר, משכן הוא השכינה הקדושה,
כנודע מ'ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח). ואם השלחן
הזה הוא בקדושה, שהשכינה הקדושה שורה על
השלחן הזה, אז מזה בא לאיש הזה עשירות גדולה
כמ"ש 'מצפון זהב יאתה' (איוב לו כב). וכן נראה
מדברי הוהר הקדוש הג"ל שאמר ועל השלחן הזה
כתיב 'זה השלחן אשר לפני הו"ה' לפני ה' ואל
מלפני ה'. ר"ל, שאיתא בע"ח (שער היוונים פ"ג) בינה
נקראת מלפני ה', שהוא יותר פנימי מן הו"ה ב"ה,
אבל המלכות נקראת לפני ה', שהוא לפניו של
הת"ת. לזה אמר כשהוא על ידך המשכן היינו
'שלחן אשר לפני הו"ה' בחינת מלכות, שהיא
השכינה הקדושה, אז צפונה יהיה לך עשירות גדול.
מחוץ לפרכות ר"ל אפילו שנראה מול של האיש
הזה שיהיה ח"ו עני ואביון ופרנסתו בדוחק,
אעפ"כ כשהשלחן שלו הוא לפני ה' כנ"ל, אז משפיע
לו הש"ת השפעת עשירות, מצפון זהב יאתה. מחוץ
לפרכות, בלי שום מסך מבדיל, היינו מפנימיות
דקדושה, ששם לא נמצא שום פרוכת המבדיל,
ויהיה לאיש הזה עושר וכבוד וחי נחת. והבן.
'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

מה הדין, אם עירב קמח מכמה מיני דגן ועשה מהם מצה. אם אכל מצות מכמה מיני דגן לאחר אפייתם מכל אחד קצת, האם יצא ידי חובתו. לקח מחמשת מינים ביחד ולש מהם כזית חמץ, האם חייב באכילתו מן התורה כרת.

אין אדם יוצא ידי חובת אכילת מצה אלא אם כן אכל מאחד מחמשת המינים, שנאמר (דברים טז ג) לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות, דברים הבאים לידי חימוץ יוצא בהם ידי מצה (פסחים לה), אבל שאר מינים אין בהם חמץ, אבל עירב חמשת מינים ביחד אינו יוצא ידי חובת מצה, וכן אין איסור וחובת כרת אלא אם החמיץ מאחד מחמשת המינים, או החמיץ כזית מכל מין בפני עצמו ועירבו, דאין איסורין מבטלין זה את זה. אבל

(פני זקן חלה פ"א מ"ב)

ולכן המנהג בכל עולם ליקח חטים לפסח, דקבעו מין אחד שלא יבואו לידי מכשול לאכול מצה משני מינים, ואינו יוצא לידי מצות מצה.

(מעשה ארג חלה פ"א מ"ב)

מסגרת השלחן

א. רבינו האריך במעשה אורג בפירושו על הירושלמי שם ביסוד דין זה, בעירב חמשת מינים ביחד אינו יוצא ידי חובת מצה, וטעמו דבעינן שיהיו שוים בטעמם כדי לצרף, וכמו שהביא שם רבינו מגמרא ע"ז (דף סו.) דחטים ושעורים האי טעמא לחוד והאי טעמא לחוד ואינם מצטרפין, וכן הביא מהמהר"ט אלגאזי (חלה אות יח סק"ב) שסובר כן.

ב. וכן ביסוד דין זה, שאין איסור וחובת כרת אלא אם החמיץ מאחד מחמשת המינים בנפרד, או שהחמיץ כזית מכל מין בפני עצמו, ואח"כ עירבן, אז יש איסור וחייב כרת, וטעמו כיון דאין איסורין מבטלין זה את זה, אבל אם לקח מחמשת מינים ביחד ולש מהם כזית חמץ, אינו חייב מן התורה כרת, כיון דכל חד וחד בטל ומבוטל. כל זה האריך שם רבינו מדברי הירושלמי שם, ומדברי המהר"ט אלגאזי שם.

דעת רבינו היוצא לדינא

אם עירב קמח מכמה מיני דגן ועשה מהם מצה, לא יצא ידי חובתו.

כן כתב המהר"ט אלגאזי שם, והצ"ח ברכות (דף לז:): ד"ה ליקט. המנחת חינוך (מצוה י סק"א אות ד) האריך בנדון זה אם יוצאים מצות מצה כשעירב כמה מיני דגן ביחד, וכתב שהוא לכאורה מחלוקת הראשונים בגמ' ברכות (שם), דלדעת רש"י שם ורב האי גאון והרמב"ם לא יצא ידי חובתו בעירוב כמה מיני דגן (עיין במסקנת דבריו שם בד"ה ע"כ אפשר לומר). והוסיף ומתמיה שם: שלא ראיתי לשום אחד מהמחברים שיתעוררו בזה, וכגון דא צריכה רבה, ועוד כתב: וכעת אני

אם אכל מצות מכמה מיני דגן לאחר אפייתם מכל אחד קצת, יצא ידי חובתו.

כן כתב המהר"ט אלגאזי ורבינו במעשה אורג שם.

אם לקח מחמשת מינים ביחד ולש מהם כזית חמץ, אינו חייב באכילתו מן התורה כרת.

כן כתבו המהר"ט אלגאזי והצ"ח והמנחת חינוך שם.

ג. מכל החששות שהביא שם והבאנו לעיל תמצית דבריו כתב ולכן המנהג בכל עולם ליקח חטים לפסח, וכדאיתא במהר"ל (הלכות תיקון אפיית המצות עמוד ס', סימן א' בהגה) שכתב וז"ל: מהר"ל דרש, עיקר מצות ליטול חטים, דלא מישתמיט שום תנא בלשניה כי אם חטים לפסח. והביאו הרמ"א (סימן תנג סעיף א) והמנהג ליקח לכתחלה חטים. ובחוק יעקב (שם סק"ב) כתב הטעם כיון לפי שמסתמא הוא החביב לרוב בני אדם. ורבינו כתב הטעם כדי שלא יבואו לידי מכשול לאכול מצה משני מינים ביחד, ואז אינו יוצא לידי מצות מצה, לכן קבעו ליקח חטים מין אחד בדוקא.

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

ויערף עליו ערף לחם לפני הוי"ה באשר ענה הוי"ה את משה: (מ כג).

והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. כלומר, אפלו אם אדם בר ישראל עושה איזה ענין בלב אמת באמונה ובטחון להשם יתברך, אפלו שהעשייה אין בה שום מצוה, ואם הוא עושה זאת בלב אמת, אזי עשיתו רצונה לפני קונה הכל כמו שעשה איזה מצוה. כמו ששמעתי מאדוני אבי מורי ורבי זלה"ה, שאיתא בכתבי האר"י זלה"ה שארבע בימי האר"י זלה"ה שאיש אחד פשוט בלי שום תורה שמע שבזמן שבית המקדש היה קיים היו מביאין שתי הלחם, ולא ידע יותר. לגמיי הוא בא לבית הכנסת ערב שבת אחר הצות, והביא שתי הלחם מקמח סלת יקנה והניח אותם בארון קדש, והיה מתפלל בעת נתינתו שיהיו לרצונו לפני הקדוש ברוך הוא הקרבת שתי הלחם הללו, ואחר כך היה חולץ לביתו, וכשבא לעת ערב להתפלל שם קבלת שבת היה פותח הארון הקדש ולא היה מוצא שם שתי הלחם, כי השמש בקדש שהיה שם, כשכאה השתי הלחם בשעה שרצה להעמיד הספר תורה למקום שצריכים לקרות למחר ביום השבת

בתפלת שחרית, כמנהג כל ישראל בכל שתי מדרשים וכנסיות, אז השמש דשם לוקח השתי הלחם עבורו לצורך שבת, ולא ידע שום אדם מזה, וכשכאה האיש הפשר בעל שתי הלחם הנ"ל שאינם נמצאין בארון הקדש השתי הלחם, סבר שהקדוש ברוך הוא כבכול אכל אותם, ושמח שמחה גדולה, וכך היה מתנהג בכל ערב שבת להביא שתי לחם עוד יותר נקי ונאה ומשבח בבחירות גדול ונותנם בארון הקדש, והשמש דשם לקחם בכל ערב שבת, והיה האיש הפשר הנ"ל מתנהג ככה עתים רבים.

למינים היה צריך הכב אבי"ד דשם לומר הדרשה לפני הקהל ביום השבת, והלך לבית הכנסת כדי ששם יהיה לו מנוחה לסדר בטוב הדרשה שלו, וכשכאה הכב שאיש אחד בא לשם בבחירות גדולה עד שאינו רואה אם יש איש אחד, וראה הכב הלז שהאיש הזה בא ושתי הלחם בידו והוא בשמחה גדולה, ונתן השתי הלחם בארון הקדש, ומתפלל שם ואמר, רבונו של עולם, תקח

מידי השתי הלחם הללו וכו'. מידי כשכאה ושמע הכב הלז הענין הזה גער בו בקול גדול, ואמר לו, שוטה, איש משגע אתה ועם הארץ אתה, למה ועל מה תעשה כך, כי אין הקדוש ברוך הוא צריך לשתי הלחם, ואינו מקבל ממך, אלא איש אחר מסתמא לוקח משם. מידי היה האיש הפשר הנ"ל נשאר עומד שם בבושה גדולה. ותכף ומייד כרגע זה שמע הכב האלקי הרבני יצחק לוריא זלה"ה פרוז מן השמים שהרב אבי"ד דשם הלך לעולמו תכף אחר שבת, לפי שבטל שמחה של המקום ברוך הוא כבכול שהיה לו מן האיש הפשר הנ"ל במה שהביא בבחירות ושמחה גדולה, באמונה ובטחון השתי הלחם, ולא היה להקדוש ברוך הוא כבכול שמחה כזו מיום שחרב בית המקדש. מידי שלח האר"י זלה"ה אחר הרב אבי"ד הזה הנ"ל, ואמר לו כך וכך, ובעוד שלשה ימים הלך הכב הזה לעולמו. עד כאן שמעתי מפיו הקדוש של אדוני אבי מורי ורבי זלה"ה.

זקן ביתו' אבות ב א, מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ל

ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן: (שמות מ ז)

משכן גשמי ומשכן רוחני

ענין תרומה ונדבת המשכן בפי תרומה תצוה, היו קודם החטא, וענין משכן זה איננו גשמי, כי כבר היו מעותדים כלם לילך לגן עדן בחייהם, ושם יעמוד המשכן, וענין הקרבנות דלשם כמו מיכאל מקריב (ובחיים סב). עד היום, לכך הכל מרמז אל השכינה ואל אהבה ויראה בשלימות וכיוצא בו, והכל נאמר 'ועשית', ועשית למשה שכבר נהפך בשרו וזכה למדרגה גדולה, ועיי' צרופים ושמות ורעותין דלבא יהיה מי שיהיה, היה לו חלק במקדש משכן זה, לפי אבר שתלוי באדם כך חלקו במשכן, והכל היה בדרך רוחני ממוצע כדרך גן עדן ארצי.

אף שאמרו (דברים ה כד) 'קרב את', לא רצו להעתיק בפתאום מן הגשמי אל הרוחני, אלא בהדרגה בדרך נחת מעט מעט, אבל לא יצטרך למשכן גשמי כלל, וכל פרשת תרומה בנין בדרך ממוצע לעמוד הבנין בגן עדן, ובזה יתבאר לך כמה דקדוקים. ואחר שעשו העגל, ויקהל משה (שמות לה א), וצוה להם על לייט מלאכות המשכן בגשמי בעשיה, ותנא דלעיל סבר כי הזהב כשאר רוחני הוה עשוי, ואתתקן מקדמת דנא מששת ימי בראשית והיה בו רוחני וגשמי, ובזה פשוט שלא יכלו ליגע בו הטמאים, שעשו את העגל, ותנא דכאן סובר שנתנו למשכן, והתנדבו בגשמיות ג"כ קודם העגל, ותחלה התנדבו גם ערב רב, ואח"כ נפסל נדבת ערב רב. זהו סלת הדברים.

'זהר חי' ח"ד דף ריב.

העולם לא נשלם עד בנין המשכן

בפנימיות כבר השרה שכירתו בלב המשכילים, אבל חיצונית עולמות היה חסר הלב, מקום הארון, ולזה איתא במדרש (במד"ר יב יא) שעולם לא נשלם עד בנין המשכן, ולכן עיקר המשכן לצורך עובדא, מעשה הקרבנות.

'אוצר החיים' שמות דף ריג:

עשיית המשכן היה כדי לקרב את הערב רב אל הקדושה

כך היה רצון השי"י לעשות המשכן, שיתחבר הערב רב קליפות נגה ויחזור אל הקדושה, וכדעת משה מבלי לידחות הרע, אלא להפכו לטוב דבוק בקדושה שומר לפרי, 'שומר ה' את כל אוהביו' (תהלים קמה כ) מצד הטוב דנגה ואת כל הרשעים' שהם רע גמור, 'יגמר נא רע רשעים' (תהלים ז) רוח אש ענן נגה, הכל נגמור לרע אלו 'ישמידו', ולא יהיה קליפה קדושה למוחא קדישא, לכך כשחטאו בעגל בנאוה ובזו, מבלי להיות נכוע אל הטוב שבישראל, נדחו לגמרי הערב רב מעוה"ז ומעוה"ב, מכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לכם אין חלק וצדקה וזכרון טוב, 'כי ברע הוא' (שמות לב כב), ולא יהא אלא מסטרא דישראל, 'אך טוב לישראל' (תהלים עג א).

'זהר חי' ח"ד דף קנו.

סוד כסף של מלאכת המשכן

סוד 'כסף העשוי למלאכת המשכן', שורשו במדה זאת, שכל נאות דשא לו נכספין, לארבע מאות עלמין דכסופין, 'עבר לסוחר' (בראשית כג טז), [מלשון סוחר סוחר] ונגה לו סביב' (יחזקאל

א ד), והבן מאד קצרתי שלא להלאות את הקורא החביב.

'אוצר החיים' שמות דף ריד.

יריעות המשכן

וערת אלים מאדמים וערת תחשים' וגוי' (שמות כה ה). 'ערת' חסר ואו 'אילים' חסר יוד תניין. יש במדרש (תנחומא תרומה פ"ו) יריעות עזים 'היריעה האחת שלשים באמה' (שמות כו, ח) שלא היה אלא יריעה אחת ולא תפורה, והכל מעשה נסים נתהוו לשעתו כי היאך יהיה עור עז ארוך שלושים אמה.

וכן מכסה 'ערת אילים וערת תחשים' חסר, שלא היה אלא עור אחד מאיל אחד, הידוע למעלה, ונתהוו לשעתו בדרך נס.

ולזה כתיב 'וערת' חסר 'אילים' חסר יוד שניה המורה על הריבוי, שלא היה אלא עור איל אחד ונתהוו הוא והתחש לשעתו על פי נס.

'היכל הברכה' שמות דף ריג.

באהבה ובאהבת ישראל באמת

מקימין את המשכן

ויקם (שמות מ יח) הקוף בסגול ולא בקמץ, עיין זוהר שירותא דשאר משה לאתקנא בהאי אתר, דאיהו סטרא דקדושה, אוקים קימה דנקודה, דקימא באמצעיתא, ושירותא דכלא אוקים לה להאי נקודה, ולבתר לכל אתרא דאיהי בניינא דהאי נקודה, ואם האי נקודה לא אתתקן בקדמיתא, כל דמתפשט מניה לא יכיל לאתקנא, וכיון דהאי נקודה אתקמת ואתנהירת, כדין כל שאר תקונא אתתקן, ועל דא ויקם משה את המשכן.

ובזה בארנו ויהקמת את המשכן אשר הראיתי' ביו"ד, דעיקר הקמה להאי נקודה רזא דיו"ד כלת משה, פרצוף הפנימי דמלכות, בת עין, ששם עומד כל הבנין והפרצוף, והאי רישא בלי בעפרא, כמבואר בע"ח שער הקליפות, וצריכין לאקמא לה בנקודת יהדות שיש בכל אחד ואחד מישראל במסירות נפש, באמת באהבה יתירה ובחיבה, ובזה מעלה האי רישא לבינה, כמבואר בפע"ח שער הקי"ש (פ"ב), ובע"ח שער מיעוט הירח, 'שחה לעפר נפשנו' ופגם חטא אדה"ר היה שאין אריך מאיר באצילות, אלא על ידי או"א, והם מאירין באצילות, ואריך מאיר על ידם מתוכם, ומזה הפגם הסתלקות אריך, גרם מיעוט אל השכינה 'רחל אמנו' שנסתלקו ממנו כל ט"ס, ולא נשאר בה אלא נקודה, והוה עליות המלכות אני לבחינת א"ן, לתקן חטא אדה"ר.

והענין, כי אין כח במלכות לעלות אלא על ידינו, והענין כי יש נשמה ונשמה לנשמה ורוח ונפש, ואמנם נשמה ונשמה לנשמה הם בניים דאו"א, ואחים של תי"ת ומלכות, והרוח ונפש הם בניים של תי"ת ומלכות, ובשעת היחוד כולן צריכין עליה להיכלל באור א"יס, 'על ישראל גאותו', כי כביכול צריך השי"י עזר מישראל.

(לשון הפע"ח שם) הנה נקודת כתר המלכות נפלה בעוונותינו, וזכותינו מעלין הנקודה אני לאין עליון ולבינה, וא"כ עתה אי אפשר לה לעלות, אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים, אשר יש להם נשמות

קדושות, שיש להם כח לעלות עד מקום הבינה, ועל ידיהם תעלה המלכות. והנה לטעם זה הגלות מתעכב ומתארך, כי אין בנו מי שיוכל לעלות למדרגה זאת, כי איש לדרכו פונה, בתר בצען דהאי עלמא, להיות רב ורבי וראש, ואינו משפיל עצמו לפני קונו להיות אין ממש, נפשי כעפר לכל תהיה, ולהיות מאמין שבכל תנועה קטנה וגדולה, אלופו של עולם גנוז ועומד שם ובוחן לבות וכליות.

ובאמונה זאת יקבל הכל באהבה ובשמחה ושמח בחלקו, והוא בעיניו שפל ונבזה ממש, פחות שבפחותים מכל בריה שבעולם, ובזה מסתלקין ממנו כל הדינים, וקרוב לבוא למדרגות התפשטות הגשמיות, ומעורר רחמים רבים על ישראל, ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי הימים ב' יז, ו), ובאהבתו ובתורתו בלב שמח מלא חיים, ובאין שלו בביטול אני וישות שלו, להשתרר על ישראל להיות ראש ורב ורבי, ובאמונה שלימה לקבל הכל באהבה, מנשא המלכות אני לאין עליון. אך עתה בעקבותא דמשיחא חוצפא יסיגי והיוקר יאמיר (משנה סוף סוטה), אני אמלודך.

ומרן הקדוש קודש קדשים רוח אפינו משיח ה' הריב"ש טוב, בעת תפלת מנחה בדרך, פעם אחת הכה בראשו ומרט שערו, ואמר אח"כ, שראה ברוח קדשו, שקרוב לימי המשיח יהיה [רביעס יאק מאק] (ע"ע אוצה"ח דברים קלד, ג), ועיי' זה נאבדה אמונה והקץ מתארך, וכמעט רוב צרות ורעות של ישראל בא מן זה השתרות, וביטול תורה ותפלה ודרכים עקומים עקושות להיות לו דרך מעוקם, ומעקש דרכו להתפלל שרית ארבע שעות אחר חצות ומנחה שלשה שעות בלילה. ואשרי המדבק עצמו לצדיק אמת, אשר ראשו בשמי השמים עליונים בהארות אור אין סוף, ונפשו מקושר באהבת ישראל, ונפשו יצאה בדברו אש להבת שלהבת, כמו שהוא באמת בצדיקים אמיתיים שבדורינו, אשרי להם ואשרי הדבקים בהם.

ואמנם על כל זה יש קצת תיקון, במה שנימסור עצמנו על קידוש השם בכל לב בעת קריאת שמע בזמנה, שאז האור מאיר הרבה, כי על ידי זה אפילו ח"ו נהיה היותר רשעים שבעולם, הנה על ידי קידוש השם ומסירות נפש באמת והכנעה כאין, אנחנו נחשבים צדיקים גמורים, ויש יכולת בנפשותינו לעלות עד הבינה, ואז על ידי זה תוכל להעלות הקדושה עד מקומה ולהקים המשכן, אמן כן יהי רצון.

וזהו ויקם בסגול, באהבה ובאהבת ישראל באמת מקימין את המשכן, עם כל המרכבה 'אריה שור נשר אדם' (יחזקאל יד), מספר ויקם משה את המשכן.

'היכל הברכה' שמות דף שיח.

לשמש צדיקים שהם משכן ה'

'בעשי המלאכה' (שמות לו ח), 'בעשי עֲנֵלְהָ' (תהלים לו א), 'בעושי רעי' (שם לד יז) [במסורה]. התיקון שלהם (של 'עשי עולה' ו'עושי רעי') 'בעשי מלאכה את המשכן', לשמש צדיקים שהם משכן ה', והבן.

'היכל הברכה' שמות דף שב.